

3. Кулинич Р.О. Статистична оцінка чинників соціально-економічного розвитку : [монографія] / Кулинич Р.О. – К. : Знання, 2007. – 311 с.
4. Кулинич Р.О. Статистичні методи аналізу взаємозв'язку показників соціально-економічного розвитку : [монографія] / Кулинич Р.О. – К. : ВПД "Формат", 2008. – 288 с.
5. Манцуrow І.Г. Статистика економічного зростання та конкурентоспроможності країни : [монографія] / Манцуrow І.Г. – К. : КНЕУ, 2006. – 392 с.
6. Осауленко О.Г. Національна статистична система: стратегічне планування, методологія та організація: [монографія] / Осауленко О.Г. – К. : ДП "Інформ.-аналіт. агентство", 2008. – 415 с.
7. Оцінка результатів діяльності Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій за січень-червень 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://me.kmu.gov.ua/file/link/170944/file/bul.rar>
8. Про запровадження проведення оцінки результатів діяльності Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій : Постанова Кабінету Міністрів України від 9 червня 2011 р. № 650 // Офіційний вісник України. – 2011. – №46. – Ст. 1885.

Надійшла 07.02.2012; статтю представляє д. е. н. Кулинич Р. О.

УДК 339.13

Р. В. КРИГАН

Львівська комерційна академія

ДІАГНОСТИКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

У статті проведено аналітичне дослідження економічної ефективності підприємств роздрібно торгівлі в умовах фінансової кризи. Виявлено причини низької ефективності роздрібно торгівлі у Західному регіоні України.

This article provides an analytical study of the economic performance of retailers in financial crisis. The reasons for poor performance of retail trade in Western Ukraine.

Ключові слова: роздрібна торгівля, товарооборотність, фондівдача, фінансова незалежність, ліквідність.

Вступ. Актуальним питанням сьогодення є виявлення причин, що спричинили стрімке зниження ефективності роздрібно торгівлі у період фінансової кризи. Роздрібна торгівля є галуззю, що ланцюгово передає, переносить та відображає стан економіки, процеси грошового обігу, якість державного стимулювання та регулювання економіки країни. Зазначені обставини спричиняють високу залежність діяльності торговельних підприємств від зовнішніх чинників, але разом з цим непотрібно не враховувати значимості внутрішньо економічних факторів.

Аналіз останніх досліджень. Питання аналізу та оцінки економічної ефективності роздрібно торгівлі України з різним ступенем деталізації висвітлено у працях вітчизняних науковців: І.О. Бланка, Б.В. Гриніва, О.О. Бакунова, А.А. Мазаракі, В.С. Марцина, Г.М. Тарасюка, Т.В. Футало тощо. Незважаючи на численні наукові розробки науковців з даної проблематики, недостатньо деталізованими залишаються деякі аспекти методичного інструментарію діагностики економічної ефективності роздрібно торгівлі регіонального рівня, внутрішньо економічні чинники фінансової кризи у роздрібній торгівлі.

Мета дослідження. Метою даного дослідження є аналіз економічної ефективності та пошук чинників зниження ділової активності підприємств роздрібно торгівлі Західного регіону України.

Для досягнення визначеної мети слід виконати наступні завдання:

- 1) визначити показники економічної ефективності діяльності підприємств роздрібно торгівлі;
- 2) визначити критерії оцінки та методи діагностування економічної ефективності діяльності підприємств;
- 3) проаналізувати та визначити рівень економічної ефективності діяльності роздрібних торговельних підприємств Західного регіону України.

Основний матеріал. Результати торговельної діяльності роздрібних підприємств формуються під впливом ефективності формування та управління їхнього товарообороту. Показниками, що найбільш об'єктивно з економічної сторони відображають ефективність торговельної діяльності, згідно методичних рекомендацій з аналізу і оцінки фінансового стану [1] є рентабельність з обороту реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), фондівдача активів, коефіцієнт поточної ліквідності. Крім цього, відображенням економічних, та зокрема комерційних процесів є показник товарооборотності, тривалості обігу дебіторської заборгованості [2] Рентабельність з обороту реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) розраховано за 2006-2010 роки та зазначено у таблиці 1. Згідно даних таблиці роздрібні торговельні підприємства тільки Закарпатської і Чернівецької області за весь аналізований період зберігали позитивне значення зазначеного показника. В результаті проведеного аналізу динаміки показника виявлено загальну тенденцію зниження у період 2008-2009 років, що є характерним для роздрібних підприємств Західного регіону і України загалом.

Безсумнівно, згадана тенденція пов'язана із розгортанням світової фінансової кризи у аналізований період. Разом з цим, тенденції показника рентабельності обороту зумовили необхідність пошуку причин негативного значення цього показника у роздрібних підприємств Івано-Франківської області в період 2006–2007 років, Волинської та Тернопільської областей за 2009–2010 роки. Зазначені тенденції не відповідають тенденціям характерним для роздрібних підприємств України в цілому, що і потребує детальнішого дослідження. Згідно з методичними рекомендаціями [1], економічно доцільним значення показника рентабельності обороту реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) $\epsilon > 5$. Дані таблиці 1 інформують про те, що економічно доцільного рівня розрахованого показника дотримувались лише роздрібні підприємства Закарпатської області за 2009–2010 роки.

Таблиця 1

Рентабельність обороту реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) роздрібних торговельних підприємств Західного регіону України за 2006–2010рр., %

Область	Станом на 31.12.					Відхилення (+;-)			
	2006	2007	2008	2009	2010	2007 до 2006	2008 до 2007	2009 до 2008	2010 до 2009
Волинська	0,83	0,18	x	x	x	-0,65	x	x	x
Закарпатська	1,43	3,57	3,45	5,65	5,74	2,15	-0,13	2,21	0,09
Івано-Франківська	x	x	x	0,27	0,62	x	x	x	0,35
Львівська	0,27	x	x	0,49	0,42	x	x	x	-0,08
Тернопільська	1,33	1,12	x	x	x	-0,22	x	x	x
Чернівецька	2,00	2,00	1,82	2,14	2,04	0,00	-0,18	0,32	-0,10
В цілому Україна	1,18	1,28	0,32	0,23	1,14	0,11	-0,96	-0,09	0,92

x – показник економічно недоцільно розраховувати.

Джерело: За даними Держкомстату України.

Вище розглянуті тенденції, однозначно, засвідчили різний рівень ефективності діяльності роздрібних торговельних підприємств Західного регіону і сприяли формуванню подальших напрямів дослідження.

Рентабельність обороту визначально залежить від тенденцій товарообороту підприємств та операційного прибутку за мінусом сплачених відсотків. Для виявлення впливу зміни цих складових на тенденції показника здійснено аналіз їх динаміки (табл. 2).

Таблиця 2

Темп приросту (зниження) операційного прибутку (за мінусом фінансових витрат) і чистого доходу роздрібних торговельних підприємств Західного регіону України за 2007–2010 рр., %

Область	Станом на 31.12.							
	2007		2008		2009		2010	
	Операційний прибуток	Чистий дохід	Операційний прибуток	Чистий дохід	Операційний прибуток	Чистий дохід	Операційний прибуток	Чистий дохід
Волинська	-67,2	48,2	-1 606,4	39,5	-31,8	-20,8	-52,1	9,9
Закарпатська	222,8	28,8	10,6	14,7	16,0	-29,3	27,1	25,2
Івано-Франківська	150,8	32,0	1 404,3	28,7	-104,6	-12,2	155,5	9,8
Львівська	-271,3	28,6	351,7	18,8	-135,0	-1,8	27,4	51,6
Тернопільська	32,7	58,2	-153,6	20,4	71,6	56,6	-24,1	45,1
Чернівецька	15,3	15,2	15,4	26,8	-20,5	-32,3	-24,1	-20,3
В цілому Україна	47,8	35,4	-66,9	32,7	-27,5	2,4	570,4	33,1

Зазначена у таблиці 2. інформація засвідчує негативні тенденції двох компонентів показника рентабельності обороту продукції. Все ж необхідно врахувати значущу роль у збитковій діяльності торговельних підприємств операційного прибутку, темп зниження якого у розпал кризових явищ був надзвичайно високим та зберігав мінусове значення. Вагоме значення у спричиненні збитковості реалізації продукції відіграло і зниження чистого доходу, що незважаючи на високий ріст цінової інфляції, в період 2008–2009 років зберігав надзвичайно високу величину. Розглянуті тенденції значення показника

рентабельності обороту реалізації продукції стали передумовою вивчення внутрішніх і зовнішніх чинників, та обставин, що спричинили падіння результативних показників ефективності роздрібних торговельних підприємств.

Рациональність здійснених капіталовкладень та якість налагодженості управлінських процесів характеризує показник фондовіддачі активів. Тенденції цього показника підприємств роздрібною торгівлі відображено в табл. 3.

Таблиця 3

**Фондовіддача активів роздрібних торговельних підприємств Західного регіону України
за 2006–2010 рр., грн.**

Область	Станом на 31.12.				Ланцюговий темп приросту, %		
	2007	2008	2009	2010	2008 до 2007	2009 до 2008	2010 до 2009
Волинська	3,28	3,20	2,41	2,53	-2,49	-24,73	5,00
Закарпатська	5,50	6,50	4,39	4,35	18,27	-32,46	-0,97
Івано-Франківська	0,59	0,57	0,84	3,17	-2,77	47,69	275,11
Львівська	2,72	2,14	2,37	4,95	-21,42	10,48	109,23
Тернопільська	5,23	4,10	4,40	5,45	-21,58	7,42	23,81
Чернівецька	3,79	3,96	2,19	2,12	4,56	-44,61	-3,17
В цілому Україна	3,23	2,98	2,64	3,17	-7,62	-11,47	20,04

Зниження темпу падіння фондовіддачі в період 2009–2010 років є позитивною ознакою, оскільки є ґрунтом для формування гіпотези, що ефективність капіталовкладень торговельних підприємств у зазначений період стало вищою, а також ознакою початку подолання роздрібними торговельними підприємствами Західного регіону України впливу фінансової кризи. Згідно з рис. 1 середня фондовіддача активів роздрібних торговельних підприємств за 2006–2010 рр. відзначалась найвищим рівнем 3,8 грн та найнижчим – 2,8 грн.

Перш ніж констатувати позитивні зрушення динаміки показника фондовіддачі необхідно виявити, під дією яких факторів вони проявились.

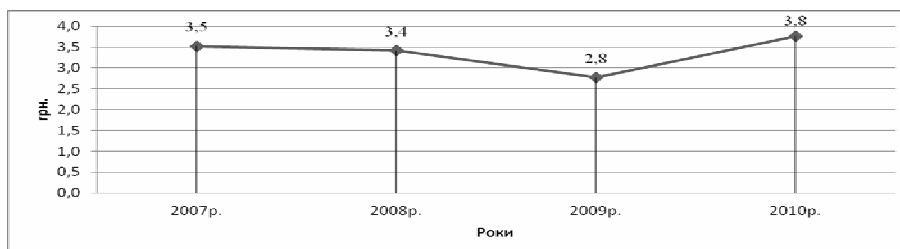

Рис. 1. Середні значення фондовіддачі активів роздрібних торговельних підприємств Західного регіону за 2006–2010 рр.

Сприятиме формуванню кінцевої відповіді на це питання аналіз показників товарооборотності, оборотності товарів дебіторської заборгованості. Динаміку товарооборотності наведено у таблиці 4.

Результати аналізу товарооборотності роздрібних торговельних підприємств дозволили стверджувати, що незалежно від динаміки активів у передкризовий період, комерційна ефективність діяльності підприємств досліджуваного регіону суттєво знизилась у кризовий період, що найбільш значимо зафіксовано у 2009 році.

Таблиця 4

**Товарооборотності роздрібних торговельних підприємств Західного регіону України
за 2007–2010 рр., днів**

Область	Станом на 31.12				Темп приросту, %		
	2007	2008	2009	2010	2008 до 2007	2009 до 2008	2010 до 2009
Волинська	24,8	23,1	30,7	29,7	-6,8	32,7	-3,2
Закарпатська	24,0	21,1	32,8	33,6	-12,2	55,6	2,4
Івано-Франківська	25,6	20,0	31,4	38,5	-22,0	57,3	22,7
Львівська	27,3	29,8	33,6	27,9	9,3	12,8	-17,0
Тернопільська	15,4	16,8	17,2	17,9	9,4	2,4	3,9
Чернівецька	28,1	27,8	35,0	31,4	-1,0	26,0	-10,2
В цілому Україна	32,1	33,5	40,4	36,2	4,3	20,6	-10,4

Так, тривалість товарооборотності у 2009 році в цілому по Україні збільшилась на 20,6% у порівнянні із 2008 роком. Роздрібні торговельні підприємства Івано-Франківської та Закарпатської області більше ніж на половину (50%) збільшили тривалість товарообороту у зазначений період. Позитивні зрушення у напрямі зменшення тривалості товарообороту як в цілому в Україні, так і роздрібних торговельних підприємств Волинської Львівської та Чернівецької області виявлено у 2010 році. Однак, рівень тривалості товарообороту у докризовий період ще не досягнуто, що дає підстави констатувати тільки початковий етап подолання кризових явищ у досліджуваній галузі.

Найшвидше відбувався роздрібний товарообіг торговельних підприємств Західного регіону України у 2008 році (за середнім значенням товарооборотності регіону) (рис. 2). У 2009 році відзначено найдовший термін середнього товарообігу роздрібних торговельних підприємств пораналізованого регіону із значенням 30,1 дня, що на 7 днів або 23,3 % триваліше за найнижчий рівень цього показника (23,1 дня – 2008 рік).

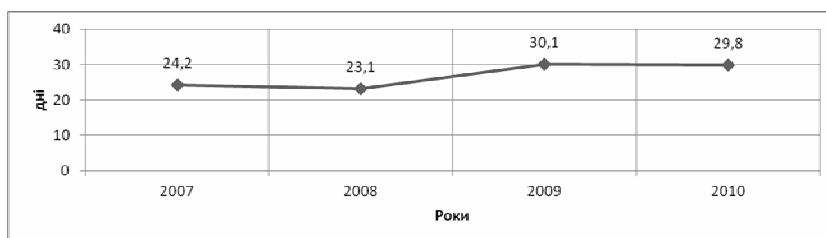

Рис. 2. Середня тривалість товарообороту роздрібних торговельних підприємств Західного регіону за 2007–2010 рр.

Доповнить вивчення товарооборотності у днях, як одного із ключових показників ефективності діяльності роздрібних торговельних підприємств, показник оборотності товарів, що дозволить виявити кількість разів обертання товарів підприємств. Відповідно до результатів дослідження оборотності товарів роздрібних торговельних підприємств (табл. 5) значення цього показника за 2007–2010 роки характеризувалось змінами, що є аналогічними за тенденцією значень вищерозглянутого показника товарооборотності.

Таблиця 5

Оборотність товарів роздрібних торговельних підприємств Західного регіону України за 2007–2010 рр., оборот

Область	Станом на 31.12				Темп приросту, % (ланцюговий)		
	2007	2008	2009	2010	2008 до 2007	2009 до 2008	2010 до 2009
Волинська	14,5	15,6	11,7	12,1	7,3	-24,6	3,3
Закарпатська	15,0	17,1	11,0	10,7	13,9	-35,7	-2,3
Івано-Франківська	14,1	18,0	11,5	9,3	28,2	-36,4	-18,5
Львівська	13,2	12,1	10,7	12,9	-8,5	-11,4	20,5
Тернопільська	23,4	21,4	20,9	20,2	-8,6	-2,3	-3,7
Чернівецька	12,8	13,0	10,3	11,5	1,0	-20,6	11,4
В цілому Україна	11,2	10,7	8,9	9,9	-4,1	-17,1	11,6

Так, кризовий період (2009 рік), як в цілому у роздрібних торговельних підприємствах України, так і Західного регіону відзначився найменшою кількістю оборотів товарів, а 2010 рік – позитивними змінами цього показника, крім підприємств Закарпатської і Івано-Франківської області. Роздрібні підприємства Івано-Франківської і Закарпатської області характеризуються також і найвищим відхиленням досліджуваного показника за 2008–2009 роки. Оборотність товарів підприємств цих областей за вказаний період знизилась на 36,4% та 35,7% відповідно. Відносна стабільність значення досліджуваного показника у період 2008–2009 років притаманна була роздрібним торговельним підприємствам Тернопільської області.

Динаміка середнього значення оборотності товарів роздрібних підприємств Західного регіону проілюстрована рисунком 3.

Тенденція середнього значення показника, відображена на рис. 3 засвідчує, найвищий ступінь обігу товарів торговельних підприємств досліджуваного регіону у 2008 році (16,2 оборотів), а також і найвищий рівень цього показника у 2009 році (12,7 оборота).

Наочною характеристикою організації та контролю торговельної діяльності є стан дебіторської що особливо актуальним є для торговельної галузі. Вивчення рівня організації та контролю за дебіторською заборгованістю здійснено за допомогою аналізу показника оборотності дебіторської заборгованості та періоду оборотності дебіторської заборгованості досліджуваних підприємств. Оборотність дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги представлена у таблиці 6.

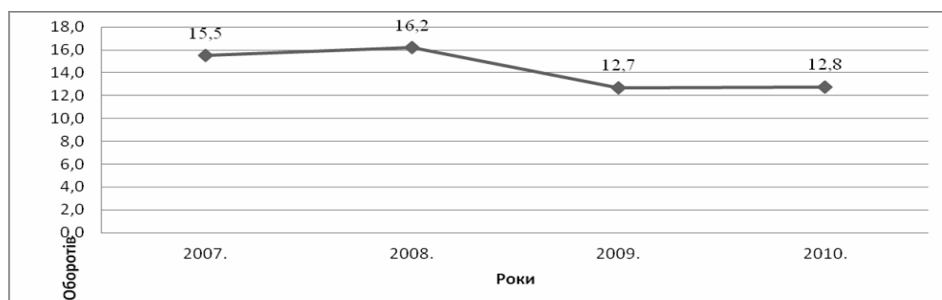

Рис. 3. Середнє значення оборотності товарів роздрібних торговельних підприємств Західного регіону України за 2007–2010 рр.

Таблиця 6

Оборотність дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги роздрібних торговельних підприємств Західного регіону України за 2007–2010 рр., оборот

Область	Станом на 31.12				Ланцюговий темп приросту, %		
	2007	2008	2009	2010	2008 до 2007	2009 до 2008	2010 до 2009
Волинська	40,5	40,3	24,5	27,3	-0,3	-39,2	11,4
Закарпатська	66,2	62,8	38,3	35,7	-5,1	-39,1	-6,7
Івано-Франківська	17,2	19,3	34,1	24,3	12,3	76,6	-28,7
Львівська	30,1	35,6	45,2	57,7	18,3	27,1	27,7
Тернопільська	42,3	39,7	48,7	32,3	-6,2	22,8	-33,7
Чернівецька	68,0	92,7	92,1	165,7	36,3	-0,7	80,0
В цілому Україна	40,8	43,0	39,4	39,1	5,2	-8,4	-0,8

Аналіз даних таблиці 6 інформує про високий рівень оборотності дебіторської заборгованості роздрібних торговельних підприємств у період 2007–2008 років та про швидке зниження показника у 2009 році. Однак особливістю наведеної динаміки є зміни у підприємств Івано-Франківської, Львівської та Тернопільської областей, що засвідчує хороший рівень контролю за дебіторською заборгованістю у кризовий 2009 рік. Звернути увагу необхідно і на динаміку показника за 2008–2009 роки підприємств Волинської і Закарпатської області. Зниження кількості оборотів дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги за один рік на 39 % із незадовільної сторони характеризують стан організації процесу моніторингу дебіторської заборгованості. Тривалість дебіторської заборгованості за товари роботи послуги відображено у таблиці 7.

Таблиця 7

Тривалість дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги роздрібних торговельних підприємств Західного регіону України за 2007–2010 рр., дні

Область	Станом на 31.12				Ланцюговий темп приросту, %		
	2007	2008	2009	2010	2008 до 2007	2009 до 2008	2010 до 2009
Волинська	8,9	8,9	14,7	13,2	0,3	64,6	-10,3
Закарпатська	5,4	5,7	9,4	10,1	5,4	64,1	7,1
Івано-Франківська	20,9	18,6	10,6	14,8	-10,9	-43,4	40,3
Львівська	12,0	10,1	8,0	6,2	-15,4	-21,3	-21,7
Тернопільська	8,5	9,1	7,4	11,1	6,6	-18,6	50,8
Чернівецька	5,3	3,9	3,9	2,2	-26,6	0,7	-44,4
В цілому Україна	8,8	8,4	9,1	9,2	-4,9	9,1	0,8

Згідно даних таблиці 7. тривалість дебіторської заборгованості в цілому у торговельних роздрібних підприємствах України і Західного регіону знаходилась у помітному інтервалі та характеризувалась незначною тенденцією збільшення тривалості у кризовий період. Окремо звернути увагу необхідно на величину показника у підприємств Івано-Франківської і Закарпатської області. Тривалість дебіторської заборгованості у підприємств цих областей була вищою від підприємств сусідніх областей та України загалом.

Відображенням управління фінансовою системою роздрібних торговельних підприємств є стан поточної ліквідності підприємства. Надзвичайно актуальним питання ліквідності роздрібних торговельних

підприємств є у кризовий та посткризовий період. Величина та динаміка поточної ліквідності підприємства характеризує рівень управління поточними активами і пасивами, що є одним із базовим інструментів управління фінансового менеджменту. Поточна ліквідність роздрібних торговельних підприємств Західного регіону подано у таблиці 8.

Таблиця 8

Коефіцієнт поточної ліквідності роздрібних торговельних підприємств Західного регіону України за 2006–2010рр.

Область	Станом на 31.12					Економічно доцільне значення показника
	2006	2007	2008	2009	2010	
Волинська	1,0	1,2	0,9	0,8	0,8	1,5–2,5
Закарпатська	0,9	0,9	1,0	1,0	1,2	
Івано-Франківська	3,5	1,4	1,9	0,7	0,7	
Львівська	0,9	0,8	0,6	0,7	0,9	
Тернопільська	1,0	1,0	1,1	0,9	0,9	
Чернівецька	1,0	1,0	0,9	0,7	1,0	
В цілому Україна	1,1	1,1	1,0	0,9	0,9	

Дані таблиці 8. засвідчують низький рівень поточної ліквідності підприємств роздрібною торгівлі за весь аналізований період. Виключенням є значення коефіцієнта підприємств Івано-Франківської області за 2006–2008 роки. Високий ступінь поточної ліквідності підприємств згаданої області у період 2006–2008 років вищеобгрунтовано сповільненням обігу товарів та дебіторської заборгованості за товари, роботи послуги. Низьке значення коефіцієнта поточної ліквідності роздрібних підприємств загалом в Україні і у Західному регіоні інформує про недостатнього ефективного управління фінансовими ресурсами, а також неналежну активність роздрібною торгівлі у досліджуваному регіоні. Для відповіді на зазначене проведено аналіз забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом наведено у таблиці 9.

Аналіз забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом дозволив виявити один із найвагоміших прорахунків в економічній діяльності підприємств досліджуваної галузі. Надзвичайно низький ступінь забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом, або ж дефіцит такого забезпечення за 2006–2010 роки є серйозним недоліком управління формуванням і використанням фінансових ресурсів роздрібних торговельних підприємств.

Таблиця 9

Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом роздрібних торговельних підприємств Західного регіону України за 2006–2010рр.

Область	Станом на 31.12					Економічно доцільне значення показника
	2006	2007	2008	2009	2010	
Волинська	0,0177	0,1839	-0,1028	-0,2480	-0,2219	≥ 0,5
Закарпатська	-0,0719	-0,0770	-0,0377	-0,0284	0,1366	
Івано-Франківська	0,7139	0,2902	0,4774	-0,4048	-0,3565	
Львівська	-0,0837	-0,2574	-0,7123	-0,3587	-0,1449	
Тернопільська	0,0170	0,0246	0,0535	-0,1488	-0,0595	
Чернівецька	0,0143	-0,0003	-0,1436	-0,5368	0,0261	
В цілому Україна	0,0829	0,0644	-0,0241	-0,1116	-0,0740	

Важливий аспект полягає і у тому, що розглянутий стан вище наведеного коефіцієнта характерний і у докризовий і у кризовий періоди. Незабезпеченість оборотних активів власним оборотним капіталом не тільки є незадовільною оцінкою фінансової стійкості підприємства, а й пояснює, обгрунтовує низьку ефективність роздрібною торговельною діяльності (згідно показників рентабельності обороту, фондодідачі).

Якість фінансового менеджменту, а також стан та коливання ефективності роздрібною торгівлі характеризує оптимальність формування пасивів підприємств, зокрема відведених у них частці власного капіталу. Безперечним моментом є те, що такі чинники як: дефіцит доступних, за вартістю, позикових коштів, висока залежність роздрібною торгівлі України від інфляційних процесів, експортно-імпоротної політики держави, споживчих можливостей споживачів повинні стимулювати накопичення власного капіталу, зумовлювати необхідність зміцнення фінансової стійкості підприємств. Для вивчення врахування цих стимулів проведено аналіз фінансової незалежності досліджуваних підприємств (таблиця 10.)

Таблиця 10

Коефіцієнт фінансової незалежності роздрібних торговельних підприємств Західного регіону України за 2006–2010 рр.

Область	За станом на 31.12 року					Економічно доцільне значення показника
	2006	2007	2008	2009	2010	
Волинська	0,17	0,13	-0,01	-0,10	0,03	≥ 0,5
Закарпатська	0,23	0,19	0,17	0,20	0,20	
Івано-Франківська	0,61	0,59	0,52	-0,16	-0,06	
Львівська	0,11	0,05	0,16	0,02	0,08	
Тернопільська	0,20	0,18	0,24	0,18	-0,12	
Чернівецька	0,40	0,24	0,21	0,55	0,32	
В цілому Україна	0,19	0,17	0,08	0,04	0,06	

Надзвичайно низький рівень значення коефіцієнта фінансової незалежності (табл. 10) у порівнянні із економічно доцільним значенням цього показника у роздрібних торговельних підприємств України в цілому та Західного регіону за весь аналізований період, та особливо у кризові 2008–2009 роки.

Висновки. Проведене аналітичне дослідження економічної ефективності роздрібною торгівлі Західного регіону дало можливість сформулювати такі підсумки.

1. Підприємства роздрібною торгівлі Західного регіону на сьогодні ще не подолали негативних економічних явищ, що досить відчутно проявились у кризовий період.

2. Ознаками зниження активності роздрібною торгівлі підприємств аналізованого регіону стали значне збільшення тривалості товарообігу та дебіторської заборгованості, нерентабельність обороту реалізації продукції, зниження фондівіддачі активів.

3. Надзвичайно серйозним прорахунком, що багатосторонньо відобразився на ефективності роздрібною торгівлі, стало нехтування необхідністю дотримуватись фінансової незалежності підприємства. Зазначений недолік спричинив: високу залежність роздрібною торгівель від зовнішніх чинників (взаємовідносин із кредиторами, коливань валютного курсу); низький рівень рентабельності обороту реалізації продукції; зростання тривалості товарообороту та оборотності дебіторської заборгованості, низький рівень ліквідності.

Перспективи подальших досліджень. Подальшим етапом дослідження має стати розробка шляхів виведення роздрібних торговельних підприємств із кризового економічного і фінансового становища.

Література

1. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств. Затв. ЦСТУ. від 28.07.2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua>.
2. Сагалова Н.О. Система показників-індикаторів економічної діагностики діяльності торговельного підприємства / Н.О. Сагалова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 2. – Т. 2. – С. 19–24.
3. Гринів Б.В. Економічний аналіз торговельного підприємства : [навчальний посібник] / Гринів Б.В. – К. : Центр учбової літератури, 2011–392 с.
4. Матеріали Державного комітету статистика України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua

Надійшла 09.02.2012; рецензент: д. е. н. Футало Т. В.

УДК 330.341.1

О. В. ЛЯЩЕНКО

Інститут післядипломної освіти інженерно-педагогічних працівників (м. Донецьк) ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У статті проведено оцінку сучасного стану інноваційної діяльності Луганської області, виявлено основні проблеми інноваційного розвитку регіону, визначено шляхи активізації інноваційного процесу та тенденції розвитку інноваційного потенціалу Луганської області.

In the article assessed the current state of innovation Luhansk region, the basic problems of innovative development of the region, identified ways to accelerate the innovation process and innovation potential trends the Lugansk region.

Ключові слова: інноваційний розвиток регіону, інноваційний потенціал, інноваційна активність.

Постановка проблеми. Перехід України до інноваційного розвитку є принципово важливим для підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки. Освіта, наука та інновації стають сьогодні